

UDK 336.2

Oporezivanje PDV-om vrijednosnih kupona od 1.1.2019.

Jadranka Knežević, mag. oec.

Porezi

Od 1. siječnja 2019. godine stupile su na snagu odredbe Zakona i Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost a koje se odnose na oporezivanje vrijednosnih kupona. Izmjene u oporezivanju vrijednosnih kupona, donjete su još ranije u Narodnim novinama broj 115/2016.

Razlikuju se jednonamjenski i višenamjenski vrijednosni kuponi, a više o poreznom i računovodstvenom tretmanu jednih i drugih dajemo u nastavku ovog članka.

1. Uvod

Izmjene u oporezivanju vrijednosnih kupona stupile su na snagu 1. siječnja 2019. godine, a propisane su odredbama članaka 11.a, 11.b i 11.c Zakona o porezu na dodanu vrijednost¹ (u nastavku teksta: Zakon o PDV-u).

Vrijednosni kupon je instrument za koji postoji obveza da ga se prihvati kao naknadu ili djelomičnu naknadu za isporuku dobara ili usluga i kada su dobra ili usluge koji se isporučuju ili identitet njihovih potencijalnih isporučitelja naznačeni ili na samom instrumentu ili u povezanoj dokumentaciji, uključujući i uvjete uporabe takvog instrumenta.

Vrijednosnim kuponima iz članka 11.a Zakona **ne smatraju se** instrumenti koji imatelju daju pravo na popust pri kupnji dobara ili usluga, a koji ne uključuju pravo na primanje tih dobara ili usluga te putne karte, ulaznice, poštanske marke i slično (članak 32.a stavak 2. Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost²). Vrijednosni kuponi mogu biti u fizičkom ili elektroničkom obliku.

Razlikuju se dvije vrste vrijednosnih kupona jednonamjenski vrijednosni kupon i višenamjenski vrijednosni kupon.

2. Jednonamjenski vrijednosni kupon

Jednonamjenski vrijednosni je vrijednosni kupon za koji su **mjesto isporuke dobara ili usluga na koje se vrijednosni kupon odnosi i PDV koji se mora platiti na ta dobra ili usluge poznati u vrijeme izdavanja vrijednosnog kupona.**

1 Nar. nov. br. 73/13, 99/13 - Rješenje USRH i 148/13, 153/13, 143/14, 115/16 i 106/18

2 Nar. nov. br. 79/13, 85/13, 160/13, 35/14, 157/14, 130/15, 1/17, 41/17, 128/17 i 1/19

Tablica 1.

Jednonamjenski vrijednosni kupon	Višenamjenski vrijednosni kupon
Mjesto isporuke dobara ili usluga na koje se vrijednosni kupon odnosi je poznato u vrijeme izdavanja kupona	Nije poznato mjesto isporuke dobara ili usluga na koje se vrijednosni kupon odnosi u vrijeme izdavanja kupona
PDV koji se mora platiti na ta dobra ili usluge poznat je u vrijeme izdavanja kupona	Nije poznat PDV koji se mora platiti na ta dobra ili usluge u vrijeme izdavanja kupona

U skladu s člankom 11.b Zakona o PDV-u **svaki prijenos jednonamjenskog vrijednosnog kupona koji obavlja porezni obveznik koji djeluje u svoje ime smatra se isporukom dobara ili usluga na koje se odnosi vrijednosni kupon.** Stvarna predaja dobara ili stvarno obavljanje usluga u zamjenu za jednonamjenski vrijednosni kupon koji je isporučitelj prihvatio kao naknadu ili dio naknade ne smatraju se neovisnom transakcijom.

Ako je prijenos jednonamjenskog vrijednosnog kupona obavio porezni obveznik koji djeluje u ime drugog poreznog obveznika, taj se prijenos smatra isporukom dobara ili usluga na koje se vrijednosni kupon odnosi, koju je obavio drugi porezni obveznik u čije ime porezni obveznik djeluje (članak 11.b. stavak 2. Zakona o PDV-u).

Nadalje u skladu s člankom 11.b stavkom 3. Zakona o PDV-u, kada isporučitelj dobara ili usluga nije porezni obveznik koji je, djelujući u vlastito ime, izdao jednonamjenski vrijednosni kupon, smatra se da je taj isporučitelj obavio isporuku dobara ili usluga povezanih s tim vrijednosnim kuponom tom poreznom obvezniku, koja je oslobođena plaćanja PDV-a u skladu s člankom 90. stavkom 2. Zakona o PDV-u.

Kako se prijenos jednonamjenskog vrijednosnog kupona od strane poreznog obveznika smatra isporukom dobara ili usluga na koje se odnosi vrijednosni kupon, kod izdavanja vrijednosnog kupona pore-

zni obveznik je obavezan izdati račun, a u skladu s člankom 78. stavkom 1. točkom 1. Zakona o PDV-u.

U skladu s člankom 78. stavkom 1. točkom 1. i stavkom 3. Zakona o PDV-u svaki porezni obveznik obavezan je izdati račun za isporuke dobara i usluga koje je obavio drugom poreznom obvezniku ili pravnoj osobi koja nije porezni obveznik. Iznimno od članka 78. stavka 1. i 2. Zakona porezni obveznik nije obavezan izdati račun za obavljene usluge koje su oslobođene PDV-a prema članku 40. stavku 1. točkama a) do g) Zakona o PDV-u, osim u slučaju obavljanja mjenjačkih poslova u tuzemstvu.

Naprijed navedenim odredbama Zakona o PDV-u propisano je izdavanje računa kada se radi o isporukama između poreznih obveznika, a izdavanje gotovinskih računa krajnjim kupcima propisano je odredbama Općeg poreznog zakona³ (u nastavku teksta: OPZ).

U skladu s člankom OPZ-a računi za gotovinski promet, isječki vrpce ili potvrđnice iz naplatnih uređaja moraju sadržavati najmanje ove podatke:

- 1) broj i nadnevak izdavanja
- 2) ime (naziv), adresu i osobni identifikacijski broj poduzetnika koji je isporučio dobra ili obavio usluge te naznaku mjesta gdje je isporuka dobara ili usluga obavljena (broj prodajnog mjesta, poslovnog prostora, prodavaonice i sl.)
- 3) količinu i uobičajeni trgovački naziv isporučenih dobara te vrstu i količinu obavljenih usluga
- 4) ukupni iznos naknade i poreza razvrstani po poreznoj stopi.

Primjer 1. - Jednonamjenskog vrijednosnog kupona

Trgovačko društvo Ana d.o.o. koje se bavi trgovinom prodalo je vrijednosni kupon krajnjem potrošaču. Vrijednosni kupon u iznosu od 500,00 kuna kupac može zamijeniti za neke od kućnih uređaja, koji su oporezivi stopom PDV-a od 25%. Kako se u ovom slučaju radi o vrijednosnom kuponu kod kojeg je poznato mjesto isporuke dobara na koje se vrijednosni kupon odnosi i poznata je stopa PDV-a, radi se o jednonamjenskom vrijednosnom kuponu.

Krajnji potrošač je kupljeni kupon u vrijednosti od 500,00 kuna zamijenio za sokovnik u istoj vrijednosti (osnovica 400,00 kn + PDV 100,00 kn).

U nastavku slijedi primjer izdavanja računa i knjiženja prodaje jednonamjenskog vrijednosnog kupona, kao i primjer računa i knjiženja pri zamjeni vrijednosnog kupona za sokovnik u istoj vrijednosti.

Ana d.o.o.,
Zagreb, Vlaška 123
OIB: 44211598121

Datum izdavanja:
15.4.2019.
Datum isporuke:
15.4.2019.
Vrijeme izdavanja:
8:40

Račun br. 150-2-1

Trgovački naziv	Količina	Jedinična cijena u kn	Ukupni iznos u kn
Jednonamjenski vrijednosni kupon za kupnju kućanskog aparata	1	500,00	500,00
Ukupno:			500,00

Osnovica za PDV 25% iz kupona	PDV 25% iz kupona	Ukupno
400,00	100,00	500,00

Način plaćanja: novčanice

Oznaka operatera:
Miroslav Anić

Direktor:
Ivo Ivčić

ZKI:
JIR:

Knjiženje – prodaja jednonamjenskog vrijednosnog kupona:

Red. br.	Opis	Konto	Iznos	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
Prodani jednonamjenski vrijednosni kupon				
1.	Blagajna prodavaonica	1023	500,00	
	Obveze za izdane jednonamjenske vrijednosne kupone	2190		400,00
	Obveze za PDV za isporuke dobara i usluga u RH	2600		100,00

Trgovačko društvo Ana d.o.o. u kojoj će vlasnik jednonamjenskog vrijednosnog kupona zamijeniti isti za sokovnik u vrijednosti od 500,00 kuna, izdaje račun za sokovnik, obračunava PDV po stopi od 25% (osnovica 400,00 kn + PDV 100,00 kn) i evidentira prihod od prodaje.

Objavite financijske izvještaje u RiPup-u

980,00 kn + PDV
Tel.: 01 49 21 737

Ana d.o.o.,
Zagreb, Vlaška 123
OIB: 44211598121

Datum izdavanja:
22.4.2019.
Datum isporuke:
22.4.2019.
Vrijeme izdavanja:
11:30

Račun br. 201-1-1

Trgovački naziv	Količina	Jedinična cijena u kn	Ukupni iznos u kn
Sokovnik Gorenje, Model: JC800G	1	500,00	500,00
Ukupno:			500,00
Osnovica za PDV 25%			400,00
PDV 25%			100,00
Jednomenajmski vrijednosni kupon broj 20			500,00
Osnovica za PDV 25% iz kupona			400,00
PDV 25% iz kupona			100,00
Razlika za plaćanje			0,00

Način plaćanja: ostalo

Oznaka operatera:
Miroslav AnićDirektor:
Ivo IvićZKI:
JIR:**Knjiženje – isporuka dobara u zamjenu za jednamenajmski vrijednosni kupon:**

Red. br.	Opis	Konto	Iznos	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
Prodani jednamenajmski vrijednosni kupon				
1.	Blagajna prodavaonica (kupon)	1028	500,00	
	Prihod od prodaje robe na domaćem tržištu	7570		400,00
	Obveze za PDV za isporuke dobara i usluga u RH	2600		100,00
Zatvaranje obveze za jednamenajmski vrijednosni kupon				
2.	Obveze za izdane jednamenajmske vrijednosne kupone	2190	400,00	
	Obveze za PDV za isporuke dobara i usluga u RH	2600		-100,00
	Blagajna prodavaonica (kupon)	1028		500,00
Razduženje prodane robe				
3.	Nabavna vrijednost prodane robe iz prodavaonica	7091	300,00	
	Uračunani PDV u vrijednost proizvoda u prodavaonici	6371	100,00	
	Uračunana marža u vrijednost proizvoda u prodavaonici	6373	100,00	
	Roba u prodavaonici	6630		500,00

3. Višenamjenski vrijednosni kupon

Višenamjenski vrijednosni kupon je vrijednosni kupon koji nije jednamenajmski vrijednosni kupon.

Višenamjenski vrijednosni kupon je vrijednosni kupon za koji **nije poznato mjesto isporuke dobara ili usluga na koje se vrijednosni kupon odnosi i nije poznat PDV koji se mora platiti na ta dobra ili usluge u vrijeme izdavanja vrijednosnog kupona.**

Prijenos višenamjenskih vrijednosnih kupona ne podliježe oporezivanju PDV-om, dok stvarna predaja dobara ili stvarno obavljanje usluga u zamjenu za višenamjenski vrijednosni kupon koji je isporučitelj prihvatio kao naknadu ili dio naknade podliježe PDV-u na temelju članka 4. Zakona o PDV-u.

Kod izdavanja višenamjenskog vrijednosnog kupona ne dolazi do obračuna PDV-a niti do obveze izdavanja računa, već se PDV obračunava pri zamjeni višenamjenskog vrijednosnog kupona za robu ili usluge.

Primjer 2. - Višenamjenskog vrijednosnog kupona

Trgovačko društvo Mia d.o.o. koje je vlasnik velikog trgovačkog centra prodalo je vrijednosni kupon krajnjem potrošaču. Vrijednosni kupon u iznosu od 600,00 kuna kupac može zamijeniti za neke od proizvoda u jednoj od 50 trgovina u trgovačkom centru. Kako se u ovom slučaju radi o vrijednosnom kuponu kod kojeg **NIJE** poznato mjesto isporuke dobara na koje se vrijednosni kupon odnosi i **NIJE** poznata stopa PDV-a, radi se o višenamjenskom vrijednosnom kuponu.

Krajnji potrošač je kupljeni kupon u vrijednosti od 600,00 kuna zamijenio za tenisice u istoj vrijednosti (osnovica 480,00 kn + PDV 120,00 kn).

U nastavku slijedi primjer knjiženja prodaje višenamjenskog vrijednosnog kupona, kao i primjer računa i knjiženja pri zamjeni vrijednosnog kupona za tenisice u istoj vrijednosti.

Knjiženje – prodaja višenamjenskog vrijednosnog kupona:

Red. br.	Opis	Konto	Iznos	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
Prodani višenamjenski vrijednosni kupon				
1	Blagajna prodavaonica	1023	600,00	
	Obveze za izdane višenamjenske vrijednosne kupone	2191		600,00

Sportska trgovina u kojoj će vlasnik višenamjenskog vrijednosnog kupona zamijeniti isti za tenisice u vrijednosti od 600,00 kuna, izdaje račun za tenisice, obračunava PDV po stopi od 25% (osnovica 480,00 kn + PDV 120,00 kn) i evidentira prihod od prodaje.

Telefon za konzultacije**01/ 48 36 046 / 01/ 49 21 739**

(isključivo putem PIN-a)

Ponedjeljkom i četvrtkom od 11.00 do 15.30 h,
utorkom, srijedom i petkom od 8.30 do 13.00 h.

Sport d.o.o.,
Zagreb, Ilica 55
OIB: 21355112849

Datum izdavanja:
25.4.2019.
Datum isporuke:
25.4.2019.
Vrijeme izdavanja:
10:20

Račun br. 303-1-1

Trgovački naziv	Količina	Jedinična cijena u kn	Ukupni iznos u kn
Tenisice, Adidas, Model: Ultraboost W	1	600,00	600,00
Ukupno:			600,00
Osnovica za PDV 25%			480,00
PDV 25%			120,00
Višenamjenski vrijednosni kupon broj 422			600,00
Razlika za plaćanje			0,00

Način plaćanja: ostalo

Oznaka operatera:
Miroslav Anić

Direktor:
Ivo Ivić

ZKI:

JIR:

Knjiženje – isporuka dobara u zamjenu za višenamjenski vrijednosni kupon:

Red. br.	Opis	Konto	Iznos	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
Prodani višenamjenski vrijednosni kupon				
1.	Blagajna prodavaonica (kuponi)	1028	600,00	
	Prihod od prodaje robe na domaćem tržištu	7570		480,00
	Obveze za PDV za isporuke dobara i usluga u RH	2600		120,00
Zatvaranje obveze za višenamjenski vrijednosni kupon				
2.	Obveze za izdane višenamjenske vrijednosne kupone	2191	600,00	
	Blagajna prodavaonica (kuponi)	1028		600,00
Razduženje prodane robe				
3.	Nabavna vrijednost prodane robe iz prodavaonica	7091	330,00	
	Uračunani PDV u vrijednost proizvoda u prodavaonici	6371	120,00	
	Uračunana marža u vrijednost proizvoda u prodavaonici	6373	150,00	
	Roba u prodavaonici	6630		600,00

Ministarstvo financija, Središnji ured Porezne uprave izdalo je službeno mišljenje o oporezivanju vrijednosnih kupona⁴ iz kojeg navodimo:

„Porezni obveznik iz dostavnog popisa obratio nam se s pitanjem u vezi oporezivanja vrijednosnih kupona iz članka 11.a, 11.b i 11.c Zakona o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine, broj 73/13, 99/13, 148/13, 153/13 i 143/14 i 115/16, dalje u tekstu: Zakon). Naime, porezni obveznik u upitu navodi da u svojstvu pružatelja usluge prodaje svojim krajnjim korisnicima prepaid bonove te da u tom poslovnom odnosu nema sklopljen ugovorni odnos sa obveznim trajanjem. Krajnji korisnici, prema navodima u upitu, mogu biti registrirani u bazi poreznog obveznika, ali je najveći broj korisnika neregistriran odnosno anonimn jer ne postoji zakonska obveza registracije. Porezni obveznik nadalje navodi da se prodaja predmetnih bonova odvija elektronskim putem na dva načina:

- Putem direktnih prodajnih kanala poreznog obveznika (u prodajnim centrima poreznog obveznika, on line putem Web shopa, nadoplatom preko SMS-a, korištenjem fiksnog ili mobilnog uređaja, putem TV platforme);
- Indirektnim prodajnim kanalima preko indirektnih partnera poreznog obveznika i distributera (kiosci, benzinske postaje, internet bankarstvo, bankomati itd.) koji pružaju posredničke usluge pri prodaji prepaid bonova i za to zaračunavaju proviziju.

Porezni obveznik u upitu napominje da krajnji korisnici prepaid bonove mogu trošiti za:

- Telekomunikacijske usluge;
- Plaćanje usluga trećih strana sa kojima porezni obveznik ima sklopljene ugovore o obavljanju usluga platnog prometa (prolazne stavke, elektronički novac);
- Naknadu za platnu uslugu (PDV oslobođenje).

U upitu se također navodi da u budućnosti postoji mogućnost da se predmetni bonovi troše i za druge vrste usluga te da se proširi značaj uporabe bonova kao elektroničkog novca. Usluge trećih strana, prema navodima poreznog obveznika, uključuju: plaćanje parkinga, plaćanje prijevoza, plaćanje ugostiteljskih usluga, plaćanje usluga najma javnih bicikala, plaćanje usluga izrade personalizirane razglednice u digitalnom obliku i slanja iste u fizičkom obliku, plaćanje police osiguranja, plaćanje usluga pranja i čišćenja polica na samoposlužnim uređajima autopracnica te plaćanje poštanske usluge slanja brzojava. Kako navodi porezni obveznik, mjesto oporezivanja usluga za predmetne prepaid bonove najvećim dijelom je Republika Hrvatska, no moguće su situacije u kojima je to inozemstvo. Porezni obveznik navodi da trenutni obračun poreza na dodanu vrijednost (dalje: PDV) na prodaju predmetnih prepaid bonova obavlja u trenutku isporuke i izdavanja prepaid bonova, dok se kod prodaje putem banaka i drugih on line kanala rade mjesečni obračuni za obavljenu prodaju te se PDV obračunava temeljem obračuna u onom mjesecu u kojem je elektronski bon izdan. Obzirom da se od 01. siječnja 2019. godine mijenja porezni tretman vrijednosnih kupona, porezni obveznik navodi da je potrebno odrediti smatraju li se predmetni prepaid bonovi vrijednosnim kuponima te, ako se smatraju vrijednosnim kuponima, kojoj vrsti vrijednosnih kupona pripadaju. Među ostalim, porezni obveznik navodi da telekomunikacijsku prepaid uslugu mogu koristiti i porezni obveznici, korisnici različitih ICT (Information and Communications technology) rješenja u sklopu naprednih telekomunikacijskih usluga (npr. daljinsko očitavanje potrošnje električne energije ili korištenje fiskalnih blagajni na otvorenim mjestima gdje je dostupan isključivo mobilni Inter-

⁴ Broj klase: 410-19/17-02/314, Uredžbeni broj: 513-07-21-01/18-2 od 18.12.2018. godine

net i potrebna je prepaid SIM kartica). Uzimajući u obzir naprijed navedeno, porezni obveznik postavio je sljedeća pitanja:

- Je li moguće potvrditi mišljenje poreznog obveznika da su predmetni prepaid bonovi višenamjenski vrijednosni kuponi kada ih porezni obveznik prodaje korisnicima za korištenje telekomunikacijske usluge i plaćanje usluga trećih strana (e-novac)?
- Je li na predmetnim prepaid bonovima potrebno naznačiti vrstu vrijednosnog kupona uz ostale podatke (vrijednost apoena, serijski broj, aktivacijski kod, rok trajanja koda, vrijeme uporabe nakon aktivacije)?
- Je li ispravno obračunavati PDV na potrošnju telekomunikacijske usluge temeljem mjesečnih obračuna stvarne potrošnje u onom obračunskom razdoblju kad su isporuke obavljene?
- Ukoliko bi porezni obveznik račune o potrošnji dostavljao samo onim korisnicima za koje nedvojbeno može utvrditi da su porezni obveznici PDV-a, dok bi se u svim drugim slučajevima ispostavljao samo na zahtjev korisnika, je li porezni obveznik ispunio sve zakonske obveze vezane uz izdavanje računa?
- Je li sa stanovišta PDV-a ispravno da nije oporeziva transakcija u kojoj porezni obveznik skine sa računa određeni iznos samo iz razloga što isti nije potrošen u naznačenom vremenu bez da je za njegovu protuvrijednost pružena usluga?

Na postavljena pitanja odgovaramo u nastavku.

Prema odredbama članka 4. stavka 1. Zakona predmet oporezivanja PDV-om je isporuka dobara i obavljanje usluga u tuzemstvu uz naknadu koje obavi porezni obveznik koji djeluje kao takav, stjecanje dobara unutar Europske unije te uvoz dobara.

Člancima 11.a, 11.b i 11.c Zakona propisane su odredbe u vezi oporezivanja vrijednosnih kupona koje stupaju na snagu od 01. siječnja 2019. godine.

Prema članku 11.a stavku 1. Zakona „vrijednosni kupon“ u smislu Zakona je instrument za koji postoji obveza da ga se prihvati kao naknadu ili djelomičnu naknadu za isporuku dobara ili usluga i kada su dobra ili usluge koji se isporučuju ili identitet njihovih potencijalnih isporučitelja naznačeni ili na samom instrumentu ili u povezanoj dokumentaciji, uključujući i uvjete uporabe takvog instrumenta.

Vrste vrijednosnih kupona, sukladno odredbama članka 11.a stavka 2. točaka a) i b) su:

- a) jednonamjenski vrijednosni kupon je vrijednosni kupon za koji su mjesto isporuke dobara ili usluga na koje se vrijednosni kupon odnosi i PDV koji se mora platiti na ta dobra ili usluge poznati u vrijeme izdavanja vrijednosnog kupona,
- b) višenamjenski vrijednosni kupon je vrijednosni kupon koji nije jednonamjenski vrijednosni kupon.

Odredbama članka 11.b Zakona propisano je da se svaki prijenos jednonamjenskog vrijednosnog kupona koji obavlja porezni obveznik koji djeluje u svoje ime smatra isporukom dobara ili usluga na koje se odnosi vrijednosni kupon. Stvarna predaja dobara ili stvarno obavljanje usluga u zamjenu za jednonamjenski vrijednosni kupon koji je isporučitelj prihvatio kao naknadu ili dio naknade ne smatraju se neovisnom transakcijom. Ako je prijenos jednonamjenskog vrijednosnog kupona obavio porezni obveznik koji djeluje u ime drugog poreznog obveznika, taj se prijenos smatra isporukom dobara ili usluga na koje se vrijednosni kupon

odnosi, koju je obavio drugi porezni obveznik u čije ime porezni obveznik djeluje. Nadalje, kada isporučitelj dobara ili usluga nije porezni obveznik koji je, djelujući u vlastito ime, izdao jednonamjenski vrijednosni kupon, smatra se da je taj isporučitelj obavio isporuku dobara ili usluga povezanih s tim vrijednosnim kuponom tom poreznom obvezniku.

Prema odredbama članka 11.c Zakona stvarna predaja dobara ili stvarno obavljanje usluga u zamjenu za višenamjenski vrijednosni kupon koji je isporučitelj prihvatio kao naknadu ili dio naknade podliježe PDV-u na temelju članka 4. Zakona, dok svaki prethodni prijenos tog višenamjenskog vrijednosnog kupona ne podliježe PDV-u. Ako prijenos višenamjenskog vrijednosnog kupona izvrši porezni obveznik koji nije porezni obveznik koji obavlja transakciju koja podliježe PDV-u u skladu sa člankom 11.c stavkom 1. Zakona, svako obavljanje usluga koje se može utvrditi, poput distribucije ili promidžbenih usluga, podliježe PDV-u.

Sukladno odredbama članka 10. stavka 1., 3. i 4. Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine, broj 79/13, 85/13, 160/13, 35/14, 157/14, 130/15, 1/17, 41/17 i 128/17, dalje u tekstu: Pravilnik) porezni obveznik koji isporuku obavlja u vlastito ime i za vlastiti račun, obračunava i plaća PDV na punu naknadu isto kao komisionar koji nastupa u vlastito ime a za tuđi račun. Porezni obveznik koji nastupa u tuđe ime i za tuđi račun – posrednik i zastupnik, obračunava i plaća PDV na pripadajuću mu proviziju. Porezni obveznik – posrednik i zastupnik kod usluge posredovanja, odnosno zastupanja, mora navesti naziv/ime i prezime, osobni identifikacijski broj (OIB) ili PDV identifikacijski broj osobe za koju posreduje – zastupa.

Prema odredbama članka 78. stavka 1. točke 1. i stavka 3. Zakona svaki porezni obveznik obavezan je izdati račun za isporuke dobara i usluga koje je obavio drugom poreznom obvezniku ili pravnoj osobi koja nije porezni obveznik. Iznimno od članka 78. stavka 1. i 2. Zakona porezni obveznik nije obavezan izdati račun za obavljene usluge koje su oslobođene PDV-a prema članku 40. stavku 1. točkama a) do g) toga Zakona, osim u slučaju obavljanja mjenjačkih poslova u tuzemstvu.

Vežano uz izdavanje računa napominjemo da je Zakonom propisana obveza izdavanja računa odnosno podaci koje mora sadržavati račun u slučaju da se radi o isporukama između poreznih obveznika te da su odredbe u vezi gotovinskih računa koji se izdaju krajnjim kupcima propisane Općim poreznim zakonom (Narodne novine, broj 115/16, dalje: OPZ).

U skladu s odredbama članka 54.a OPZ-a računi za gotovinski promet, isječci vrpce ili potvrđnice iz naplatnih uređaja moraju sadržavati najmanje ove podatke:

- 1) broj i nadnevak izdavanja,
- 2) ime (naziv), adresu i osobni identifikacijski broj poduzetnika koji je isporučio dobra ili obavio usluge te naznaku mjesta gdje je isporuka dobara ili usluga obavljena (broj prodajnog mjesta, poslovnog prostora, prodavaonice i sl.),
- 3) količinu i uobičajeni trgovački naziv isporučenih dobara te vrstu i količinu obavljenih usluga,
- 4) ukupni iznos naknade i poreza razvrstani po poreznoj stopi.

Odredbama članka 40. stavka 1. točke d) Zakona i članka 67. stavaka 1., 2. i 4. Pravilnika propisano je da su plaćanja PDV-a oslobođene transakcije uključujući i posredovanje u vezi s depozitima, vođenjem štednih, tekućih i žiro računa za klijente, plaćanjima, transferima, čekovima i drugim instrumentima plaćanja odnosno sve transakcije u vezi s tim koje su neposredno poveza-

ne, a omogućuju ispunjenje novčane obveze, osim naplate duga. Uslugama vođenja računa smatra se vođenje novčanog računa za klijenta, deponiranje, prijenos i povlačenje novčanih sredstava na ili s računa, elektroničkim ili nekim drugim putem, usluge izdavanja čekova vezano za poseban račun, trajni nalozi, izravanje dugovanja, pristup i vođenje internetskog i telefonskog bankarstva, usluge izdavanja platnih kartica vezano za određeni račun, te sortiranje i brojanje novca vezano uz neki poseban račun. Transakcijama iz članka 40. stavka 1. točke d) Zakona smatraju se i otvaranje računa, zatvaranje računa, upis tereta i dugovanja, obavješćivanje deponenta o uplatama i isplatama, obavješćivanje banke deponenta o promjeni stanja na računu, o stanju računa, zatim članarina i pretplata u vezi sa sustavom računa ili platnim karticama i slično.

Plaćanja PDV-a oslobođene su platne usluge i s tim povezane usluge posredovanja ako se obavljaju u skladu s posebnim propisima koji uređuju to područje, sukladno odredbama članka 67. stavka 5. Pravilnika.

Odredbama članka 30. stavka 1. Zakona propisano je da oporezivi događaj i obveza obračuna PDV-a nastaju kada su dobra isporučena ili usluge obavljene.

Prema odredbama članka 84. stavka 1. Zakona razdoblje oporezivanja je od prvog do posljednjeg dana u mjesecu.

Sukladno odredbama članka 33. stavcima 1. i 11. Zakona poreznom osnovicom pri isporuci dobara i usluga smatra se naknada koju čini sve ono što je isporučitelj primio ili treba primiti od kupca ili neke druge osobe za te isporuke uključujući iznose subvencija koji su izravno povezani s cijenom isporučenih dobara ili usluga. Međutim, neovisno o članku 33. stavku 1. Zakona, porezna osnovica za isporuku dobara ili usluga obavljenu u odnosu na višenamjenski vrijednosni kupon jednaka je naknadi plaćenju za vrijednosni kupon ili, ako nema informacija o toj naknadi, novčanoj vrijednosti navedenoj na samom višenamjenskom vrijednosnom kuponu ili u povezanoj dokumentaciji, umanjena za iznos PDV-a koji se odnosi na isporučena dobra ili usluge.

U vezi prepaid bonova i usluga teleoperatera vezanim uz platni promet očitivala se Hrvatska narodna banka (HNB), Sektor platnog prometa, Direkcija za regulativu i razvoj platnog prometa dopisom od 03. kolovoza 2018. godine u kojem se, među ostalim, navodi:

... "U svrhu Vaše informiranosti, a vezano na predmetnu temu, posebno navodimo da je novi Zakon o elektroničkom novcu stupio na snagu dana 26. srpnja 2018. (NN, br. 64/2018) čime je do tada važeći Zakon o elektroničkom novcu (NN, br. 139/2010.) stavljen izvan snage. Stupanjem na snagu navedenog Zakona Republika Hrvatska je u nacionalno zakonodavstvo implementirala odredbe Direktive 2009/110/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o osnivanju, obavljanju djelatnosti i bonitetnom nadzoru poslovanja institucija za elektronički novac i Direktive (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga o platnim uslugama.

Slijedom navedenoga skrećemo Vam pozornost na definiciju elektroničkog novca koja je sadržana u članku 3. stavku 1. točki 7. novog Zakona o elektroničkom novcu (dalje: novi Zakon) i glasi: „elektronički novac je elektronički, uključujući i magnetski, pohranjena novčana vrijednost koja je izdana nakon primitka novčanih sredstava u svrhu izvršavanja platnih transakcija u smislu zakona kojim se uređuje platni promet i koju prihvaća fizička ili pravna osoba koja nije izdavatelj toga elektroničkog novca, a

koja čini novčano potraživanje prema izdavatelju.“ Posebno napominjemo da se navedena definicija elektroničkog novca nije mijenjala u odnosu na definiciju iz donedavno važećeg Zakona o elektroničkom novcu.

Ujedno Vas izvješćujemo da Hrvatska narodna banka, prema odredbama donedavno važećeg i novog Zakona o elektroničkom novcu, izdaje odobrenje za rad institucijama za elektronički novac. Slijedom toga, Hrvatska narodna banka je od 1. siječnja 2011. (kada je stupio na snagu donedavno važeći Zakon o elektroničkom novcu) izdala odobrenje za izdavanje elektroničkog novca, te pružanje platnih usluga povezanih s izdavanjem elektroničkog novca za tri telekom operatera. Navedeni telekom operateri od datuma izdavanja odobrenja za izdavanje elektroničkog novca posluju kao institucije za elektronički novac. Hrvatska narodna banka, prema odredbama Zakona, vodi registar institucija za elektronički novac i isti je javno dostupan na našoj mrežnoj stranici.

Prema novom Zakonu, platne usluge koje telekom operater, uz pružanje elektroničke komunikacijske usluge, provodi za svoje prepaid korisnike (koji su unaprijed uplatili novčana sredstva za korištenje telekomunikacijskih usluga) smatrat će se korištenjem elektroničkog novca. Međutim, ako se plaćanja za određene kategorije (digitalni sadržaj, glasovne usluge, elektroničke karte i donacije) po pojedinom korisniku provode unutar Zakonom propisanih vrijednosnih ograničenja za primjenu isključenja (375,00 kuna po platnoj transakciji i 2250,00 kuna ukupno mjesečno po korisniku), tada se takva plaćanja, uključujući plaćanja putem SMS poruka za prijevoz ili parking, neće smatrati korištenjem elektroničkog novca. Primjeri digitalnog sadržaja i glasovnih usluga jesu: preuzimanje videa, glazbe i igara, informacije kao što su vrijeme, novosti, sportski rezultati, televizijsko i radijsko glasovanje i sl., dok se elektroničkim kartama smatraju isporuke usluga koje bi potrošači inače kupili kao karte u papirnatom obliku i uključuju npr. prijevoz, zabavu, parking i ulaznice.

S tim u vezi, navodimo članak 4. točku 2. novog Zakona (u odnosu na donedavno važeći Zakon navedene aktivnosti su ovim odredbama preciznije uređene) u sadržaju koje je propisano koja novčana vrijednost se ne smatra elektroničkim novcem, a koja glasi: „2. novčana vrijednost kojom se koristi za izvršenje platnih transakcija koje provodi pružatelj elektroničkih komunikacijskih mreža ili usluga koje se pružaju uz elektroničke komunikacijske usluge za korisnika te mreže ili usluge, pri čemu korisnik unaprijed uplaćuje sredstva tom pružatelju, i to:

- a) Za kupnju digitalnog sadržaja i glasovnih usluga, bez obzira na uređaj koji se upotrebljava kupnju ili potrošnju digitalnog sadržaja, a naplaćuje se korisniku zajedno s elektroničkim komunikacijskim uslugama ili
- b) Koje se obavljaju s ili preko elektroničkog uređaja u dobrovoljne svrhe ili za kupnju karata, a koje se naplaćuju korisniku zajedno s elektroničkim komunikacijskim uslugama pod sljedećim uvjetima:
 - Iznos pojedinačne platne transakcije iz podtočaka a) i b) ove točke ne prelazi 375,00 kuna i
 - Ukupni iznos platnih transakcija pojedinog korisnika ne prelazi 2.250,00 kuna mjesečno.“

Isključenje za telekom operatere iz novog Zakona, koje se može primijeniti na određene kategorije plaćanja koja se provode unutar propisanih vrijednosnih ograničenja, nije primjenjivo na plaćanja za kupnju fizičke robe ili usluga. Slijedom navedenog, platne

transakcije prepaid korisnika koje provodi telekom operater za kupnju fizičke robe ili usluga (npr. kupnja hrane ili pića na samoposlužnom uređaju putem SMS poruka) i nadalje će se smatrati korištenjem elektroničkog novca.

Popis telekom operatera koji provode platne transakcije unutar propisanih vrijednosnih ograničenja za primjenu isključenja (pa se novčana vrijednost na računu prepaid korisnika koja se koristi za plaćanja ne smatra elektroničkim novcem) Hrvatska narodna banka će javno objavljivati u svom registru, dok će se isti podaci dostavljati i u elektronički središnji registar koji vodi Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo.“

Napominjemo da se u recitalu 4. preambule Direktive 2016/1065 od 27. lipnja 2016. o izmjeni Direktive Vijeća (EU) 2006/112/EZ u vezi s tretmanom vrijednosnih kupona (SL L 177, 01.07.2016., dalje u tekstu: Direktiva 2016/1065), među ostalim, navodi da bi se pravila u vezi vrijednosnih kupona trebala odnositi samo na vrijednosne kupone koji se mogu zamijeniti za dobra ili usluge. U recitalu 6. preambule Direktive 2016/1065 navodi se da je, kako bi se jasno ustanovilo što čini vrijednosni kupon u svrhu PDV-a i kako bi se razlikovali vrijednosni kuponi od platnih instrumenata, potrebno definirati vrijednosne kupone, koji mogu biti u fizičkom ili elektroničkom obliku, prepoznajući njihove glavne značajke, posebno vrstu prava povezanoga s vrijednosnim kuponom te naknadu da ga se prihvati kao naknadu za isporuku dobara ili usluga.

Obzirom na navedeno ističemo da je, kako bi se moglo razmatrati jesu li prepaid kartice uopće višenamjenski vrijednosni kuponi u smislu Zakona, potrebno prvo razlučiti ispunjava li takav instrument uvjete propisane člankom 11.a odnosno da se radi o instrumentu za koji postoji obveza da ga se prihvati kao naknadu ili djelomičnu naknadu za isporuku dobara ili usluga te da su dobra ili usluge koji se isporučuju ili identitet njihovih potencijalnih isporučitelja naznačeni ili na samom instrumentu ili u povezanoj dokumentaciji, uključujući i uvjete uporabe tog instrumenta. Ako su svi naprijed navedeni uvjeti ispunjeni tada prepaid kartica može predstavljati vrijednosni kupon u smislu Zakona.

Obzirom na navode u upitu da prepaid bonovi služe za različite namjene kao što su telekomunikacijske usluge te za plaćanje usluga trećih strana, primjerice usluga najma parkinga ili usluga samoposlužnih autopraonica, sa kojima porezni obveznik ima sklopljene ugovore o obavljanju usluga platnog prometa pri čemu porezni obveznik, teleoperater, usluge trećih strana prema krajnjem kupcu iskazuje kao prolazne stavke te ujedno i navode o uporabi bonova kao elektroničkog novca, može se zaključiti da kupac prepaid bona ostvaruje pravo na dobra ili usluge trećih strana podmirenjem novčane obveze od strane poreznog obveznika, teleoperatera, prema trećoj strani.

Uzimajući u obzir ciljeve predviđene preambulom Direktive 2016/1065 osobito da se nova pravila o oporezivanju vrijednosnih kupona odnose samo na one vrijednosne kupone koji se mogu zamijeniti za dobra ili usluge, zamjena vrijednosnog kupona za novac izlazi izvan okvira odredbi propisanih tom Direktivom. Stoga se, sukladno Zakonu, odredbe o vrijednosnim kuponima odnose samo na instrumente koji se u smislu Zakona smatraju vrijednosnim kuponima i koji se mogu zamijeniti za dobra ili usluge.

Stoga, prepaid bonovi načelno mogu biti vrijednosni kuponi ukoliko imaju značajke vrijednosnih kupona propisane odredbama članka 11.a Zakona te ako bi se radilo o instrumentu koji kup-

cu daje pravo na određena dobra ili usluge. Međutim, obzirom da je potrebno uzeti u obzir vrstu prava povezanog s vrijednosnim kuponom, ako prepaid bonovi ne daju pravo poreznom obvezniku da u zamjenu za isti dobiju određena dobra ili usluge, već kupac zamjenom istoga ostvaruje pravo na niz različitih isporuka plaćanjem odnosno posredstvom platnih usluga teleoperatera, mišljenja smo da se prepaid kartice u tom slučaju ne mogu smatrati vrijednosnim kuponima u smislu Zakona.

Nadalje, kod višenamjenskog vrijednosnog kupona porezna osnovica za isporuku dobara ili usluga obavljenu u odnosu na višenamjenski vrijednosni kupon jednaka je naknadi plaćenju za vrijednosni kupon ili, ako nema informacija o toj naknadi, novčanoj vrijednosti navedenoj na samom višenamjenskom vrijednosnom kuponu ili u povezanoj dokumentaciji, umanjena za iznos PDV-a koji se odnosi na isporučena dobra ili usluge. Napominjemo da Zakonom nije propisano da se na vrijednosnom kuponu navode dodatne informacije kao što su primjerice serijski kod i slično niti je propisano na koji način se obavlja zamjena vrijednosnog kupona za uslugu. Naime, ako bi zamjena vrijednosnog kupona bila moguća samo unosom primjerice aktivacijskog koda te uz uvjet da je takva radnja obavljena unutar roka trajanja koda, tada bi se isto smatralo nužnim za obavljanje isporuke sa stajališta isporučitelja.

Napominjemo, također, da je porezni obveznik za obavljenu isporuku drugom poreznom obvezniku obavezan sukladno odredbama Zakona izdati račun te da je razdoblje oporezivanja od prvog do posljednjeg razdoblja u mjesecu.

Kod višenamjenskog vrijednosnog kupona oporezivi događaj nastaje u trenutku zamjene višenamjenskog vrijednosnog kupona za dobra ili usluge, koji je isporučitelj prihvatio kao naknadu ili dio naknade odnosno u onom trenutku u kojem je kupac predao kupon isporučitelju usluge. Svaki prethodni prijenos tog višenamjenskog vrijednosnog kupona nije predmet oporezivanja PDV-om.“